

اولین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

درس پژوهی رویکرد جدید در حل فرایندهای کلاس درس

اشرف گچینی پور خمیری

پرسنل شاغل در آموزش و پرورش شهرستان قشم، بخش شهاب

چکیده

تحقیق حاضر شاخصه و الگوی درس پژوهی را مورد کنکاش قرار می دهد، نتایج تحقیق نشان می دهد در الگوی درس پژوهی معلمان در جلسات هم اندیشی پیرامون اهداف دروس با یکدیگر به بحث و تبادل نظر پرداخته، برنامه تدریس خود را تدوین نموده، و آن را به مرحله اجرا می گذارند و سپس به نقد و بررسی و اصلاح آن می پردازند. یعنی در سه جنبه طراحی، اجرا و ارزیابی یک برنامه با همدیگر همفکری، همکاری و همیاری می کنند. در درس پژوهی بیش از اینکه معلمان مبانی نظری آموزش و یادگیری را بیاموزند، مهارت‌های علمی و کاربردی مربوط به فرایند یاددهی یادگیری (آموزش)، ارزیابی روشهای تدریس، خودارزیابی و فعالیتهای آموزشی را می آموزند. این مدل محیطی برای یادگیری معلمان در مدرسه پدید می آورد که به طور مداوم در جست و جوی یادگیری از دیگران، بازاندیشی در عمل و آموخته های خود باشند.

کلمات کلیدی: درس پژوهی، پژوهش مشارکتی، توسعه حرفه ای معلمان، بهسازی مدارس

مقدمه

رویکردهای اخیر در نظام آموزش و پرورش در راستای بهبود یادگیری، حاکی از یادگیری مشارکتی در کلاس و تربیت دانش آموزان به عنوان نسل پژوهنده می باشد و چون معلم، کارگزار اصلی آموزش در کلاس است، جهت ارتقای کیفیت تعلیم و تربیت و اثربخشی آموزش باید مهارت ها و توانمندی های لازم در معلمان تقویت شود که لازمه این امر، مجهز نمودن معلمان به بینش علمی و انجام پژوهش می باشد تا این که بتوانند تولید اندیشه نمایند و از آن در جهت بهبود وضع کلاس و مدرسه استفاده لازم رابه عمل آورند. نظریه بهسازی مدارس چندین سالی است که مورد توجه قرار گرفته، اما این ایده که مدرسه ای بسازیم که دانش آموز بتواند یاد بگیرد " مدارس به مثابه سازمان های یادگیرنده " پس از ترویج نظریه سازمان یادگیرنده توسط پیتر سنگه، مورد توجه قرار گرفته است. او بر این باور است که مدارس می توانند از نو بازسازی شوند و در فرایندی مداوم، منظم و خود پایدار بهسازی شوند. به زعم او این مهم نه با دستور یا پیشنهاد، کنترل منابع یا نظارت و ارزشیابی نیروی انسانی بلکه با " ترویج یادگیری " به معنی گسترش مهارت های بازبینی عملکردها و واکاوی پیش فرض های ذهنی معلمان و مشارکت آنها در تبیین آرمان کسب آگاهی و توسعه صلاحیت های حرفه ای آنها ممکن است. نظریه سازمان یادگیرنده ارزش های فرهنگی لازم فرصت های یادگیری مشارکتی مانند مشاهده فعال، بازاندیشی، ژورنال نویسی و قوم نگاری را در محیط مدرسه تروج می کند [۲۲].

لیبرمن لازمه پرورش حرفه ای موثر معلمان را مشارکت آنها در پژوهش های حین عمل، بازخورد و باز اندیشی های برگرفته از تجربیات همکاران در گفت و گوی چند جانبه و حرفه ای می داند. او برای این فرایند عنوان معلم پژوهشگر را پیشنهاد می دهد. او معتقد است معلمان در این فرایند به تفکر عمیق تر درباره تجربه های آموزشی فردی و گروهی یکدیگر بوده و آموختن برای زیستن (با تاکید بر زندگی حرفه ای معلمان و مهارت های زندگی دانش آموزان) را از طریق تعامل با یکدیگر ترویج می کنند [۲۳].

آخرین یافته های پژوهشی نشان می دهد که یادگیری کلید ورود به جامعه دانش محور است. در این فرایند، یادگیری از همدیگر به صورت مشارکتی سازمان دهی می شود و در عمل ظرفیت مدرسه برای گسترش یادگیری یادگیرنده، تولید دانش حرفه ای، شوق